

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 118/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Denisou Jánošíkovou, advokátkou, Klincová 35, Bratislava, proti neoznačenému postupu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a uzneseniu Mestského súdu Bratislava II č. k. 47Em/4/2022-610 z 28. decembra 2023 a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 9. februára 2024 domáha

- vo vzťahu k bližšie neoznačenému postupu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) vyslovenia porušenia princípu právnej istoty a zásady legitímnych očakávaní podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a
- vo vzťahu k postupu a uzneseniu Mestského súdu Bratislava II (ďalej len „mestský súd“) č. k. 47Em/4/2022-610 z 28. decembra 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Navrhuje napadnuté uznesenie mestského súdu zrušiť, priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) žiada odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, čo odôvodňuje hrozbou vzniku závažnej ujmy.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že na mestskom súde je na základe návrhu matky maloletých detí vedené konanie o výkon rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 28P/48/2020-154 z 10. novembra 2020 (ďalej aj „exekučný titul“), ktorým bola schválená dohoda rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. V zmysle predmetnej dohody boli obe maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, sťažovateľ (otec) sa zaviazal prispievať na výživu detí, pričom jej obsahom bola taktiež dohoda o úprave styku sťažovateľa s deťmi. Matka odôvodnila svoj návrh tým, že sťažovateľ od 21. júla 2022 neoprávnene zadržáva maloleté deti vo svojej domácnosti a matke s nimi neumožňuje žiaden kontakt, a to aj napriek tomu, že obe deti boli na základe exekučného titulu zverené do jej osobnej starostlivosti.

3. Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 47Em/4/2022-80 z 8. septembra 2022 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 18CoE/140/2022-296 z 29. decembra 2022 bol podľa § 376 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) nariadený výkon rozhodnutia a sťažovateľ bol 8. septembra 2022 súdom vyzvaný na dobrovoľné splnenie povinnosti, t. j. bezodkladné odovzdanie maloletých detí do starostlivosti matky, pričom bol upozornený na následky nesplnenia jeho povinnosti.

4. Konajúci súd mal preukázať, že sťažovateľ naďalej vedome nerešpektuje vykonateľné súdne rozhodnutie a od júla 2022 bráni matke vo výkone jej rodičovských práv a povinností, pričom na tom nemení nič ani skutočnosť, že v decembri 2023 jej dvakrát umožnil stretnúť sa s maloletými deťmi. Uvedený stav súd vyhodnotil ako neprípustný, keďže obe maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky. K zmene postoja sťažovateľa pritom neprispelo ani výchovné opatrenie nariadené uznesením č. k. 28P/188/2022-75 zo 14. decembra 2022, preto mestský súd nepovažoval za účelné vyčkávať na výsledok v poradí druhého výchovného opatrenia nariadeného 28. decembra 2023, tak ako to navrhoval prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II. Napadnutým uznesením preto uložil sťažovateľovi pokutu v sume 500 eur podľa § 382 CMP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že mestský súd bol povinný riadiť sa úpravou vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých (ďalej len „vyhláška č. 207/2016 Z. z.“), účinnej v čase začatia konania a skúmať existenciu ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa sťažovateľ ako povinný nemôže podrobiť vykonateľnému rozhodnutiu, a na ten účel mal vypočúť obe maloleté deti a zistiť ich názor. Obe maloleté deti totiž odmietajú ísť k matke, preto mal mestský súd konanie o výkon rozhodnutia zastaviť. V priebehu konania však došlo k zmene právnej úpravy a novelou vyhlášky č. 413/2023 Z. z. účinnej od 1. novembra 2023 (ďalej len „vyhláška č. 413/2023 Z. z.“) bola povinnosť skúmania ospravedlniteľných dôvodov vypustená. Tým došlo podľa sťažovateľa zo strany ministerstva k porušeniu princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní. Poukazuje na svoje nepriaznivé majetkové pomery, ktoré mu neumožňujú uhradiť „nezákonnú“ pokutu v sume 500 eur, keďže by to ohrozilo jeho schopnosť zabezpečiť základné životné potreby nielen pre seba, ale aj pre svoje maloleté deti.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému uzneseniu mestského súdu a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu:

6. Porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tkvie podľa sťažovateľa v tom, že mestský súd mu uložil „nezákonnú“ pokutu nezohľadňujúcu jeho majetkové pomery bez toho, aby skúmal existenciu ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa nemohol podrobiť vykonateľnému rozhodnutiu.

7. K namietanému porušeniu označeného základného práva malo dôjsť vo vykonávacom konaní vo veciach maloletých, teda v konaní, ktorého účelom je zabezpečenie dobrovoľného či núteného výkonu rozhodnutia o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti rodiča. Nemožno pritom opomenúť, že štát prostredníctvom napadnutého konania zabezpečuje svoj pozitívny záväzok prijať opatrenia smerujúce k rešpektovaniu rodinného života, k čomu patrí aj zabezpečenie plnenia súdnych rozhodnutí (rozsudok z 18. 7. 2006 vo veci Fiala proti Českej republike, sťažnosť č. 26141/03, bod 94).

8. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že mestský súd pristúpil k uloženiu pokuty sťažovateľovi podľa § 382 ods. 1 CMP po tom, čo po nariadení výkonu rozhodnutia opakovanými výzvami zisťoval, či sťažovateľ odovzdal maloleté deti matke, ktorej boli zverené do osobnej starostlivosti v zmysle rodičovskej dohody schválenej exekučným titulom. Uvedené výzvy súdu na dobrovoľné rešpektovanie vykonateľného súdneho rozhodnutia však ostali bez akejkoľvek odozvy. Súčasne si od kolízneho opatrovníka vyžiadal správu na zistenie, či sťažovateľ rešpektuje vykonateľné rozhodnutie (§ 380 CMP), pričom kolízny opatrovník oznámil, že sťažovateľ cielene zadržáva maloleté deti vo svojej domácnosti, neumožňuje im dlhodobý kontakt s ich matkou a nerealizuje ani žiadne kroky k náprave rodinnej situácie. Maloleté deti manipuluje a stavia vedome do konfliktu lojality k matke a týmto konaním popiera práva druhého rodiča (bod 5 napadnutého uznesenia). Ani sám sťažovateľ pritom v ústavnej sťažnosti nepopiera, že si svoju povinnosť plynúcu z exekučného titulu neplní, pričom z jeho predostretej sťažnostnej argumentácie je zrejmé, že nerešpektovanie exekučného titulu obhajuje dôvodmi na strane maloletých detí, predovšetkým ich nechotou ísť k oprávnenej a byť v jej starostlivosti, čo má spochybniť zákonnosť uloženej pokuty podľa § 382 ods. 1 CMP. Ústavný súd však v tejto súvislosti ozrejmuje, že v procese výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých má každý procesný úkon konajúceho súdu zasahujúci do právneho postavenia účastníka konania svoj jedinečný čiastkový predmet (objekt). Pokiaľ ide o rozhodovanie podľa § 382 ods. 1 CMP, je takýmto predmetom procesná disciplína spočívajúca v rešpekte k výzve súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Procesný kódex (Civilný mimosporový poriadok) neustanovuje žiadne druhové výnimky z povinnosti účastníka konania (povinného) takúto výzvu súdu uposlúchnuť. Ani skutočnosť namietaná sťažovateľom nepredstavuje zákonom aprobovanú výnimku zbavujúcu povinnosti účastníka konania (povinného) uposlúchnuť výzvu súdu uskutočňujúceho výkon rozhodnutia vo veciach maloletých (m. m. IV. ÚS 280/2023, IV. ÚS 21/2024).

9. V čase ukladania pokuty napadnutým uznesením pritom nebola vymáhaná povinnosť sťažovateľa právne spochybnená, keďže sa zakladala na právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí príslušného

súdu. Rovnako nie je sporné, že mestský súd bezvýsledne vyzýval sťažovateľa na dobrovoľné splnenie povinnosti (§ 379 ods. 2 CMP). Ak preto mestský súd v rámci preventívnej fázy pristúpil k uloženiu pokuty podľa § 382 CMP, nemožno mať k jeho postupu ústavnoprávne výhrady, keďže sťažovateľ preukázateľne odmietal na základe svojho jednostranného rozhodnutia dodržiavať povinnosť vyjadrenú v súdom schválenej rodičovskej dohode. Sťažovateľom uvedené dôvody, pre ktoré nerešpektuje vykonateľné súdne rozhodnutie, mali význam vo fáze konania o nariadenie výkonu rozhodnutia, pričom konajúce súdy sa s predloženými argumentmi sťažovateľa vysporiadali a výkon rozhodnutia v zmysle § 377 ods. 2 CMP napriek jeho nesúhlasu nariadili (bod 3 tohto uznesenia).

10. Vzhľadom na už uvedené, ako aj na procesný charakter uznesenia o uložení pokuty tak ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup mestského súdu nemajúci oporu v relevantných právnych predpisoch vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Keďže ústavný súd nemal pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia, odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.2. K namietanému postupu ministerstva:

11. Kritika napadnutého rozhodnutia mestského súdu sa v ústavnej sťažnosti následne prelína s kritikou právnej úpravy, konkrétne § 3 vyhlášky č. 207/2016 Z. z., ktoré bolo zmenené vyhláškou č. 413/2023 Z. z. účinnou od 1. novembra 2023 tak, že došlo k vypusteniu skúmania existencie tzv. ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať vykonateľnému rozhodnutiu. Sťažovateľ pritom v petite svojej ústavnej sťažnosti od ústavného súdu požaduje, aby vyslovil porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy postupom ministerstva, pod ktorým má podľa dôvodov ústavnej sťažnosti na mysli práve predmetnú zmenu právnej úpravy.

12. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že účelom konania o ústavnej sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy *de constitutione lata* nie je odstraňovanie nesúladu právnych predpisov, ale ochrana základných práv a slobôd voči individuálne orientovanému zásahu orgánu verejnej moci aplikujúceho právo. Vyhláška ako všeobecne záväzný právny predpis ministerstva môže byť ústavným súdom preskúmateľná v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o súlade nariadení vlády, všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s ústavou, s ústavnými zákonmi, s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, a so zákonmi.

13. Osobitne k námietke porušenia čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorú sťažovateľ formuloval v súvislosti s porušením zásady legitímnych očakávaní a princípu právnej istoty, ústavný súd zdôrazňuje, že predmetný článok ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011), a neformuluje tak žiadne základné právo ani slobodu účastníka konania. Jeho porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu toho

článku ústavy (bližšie nešpecifikovaným) postupom ministerstva, ktorého vyslovenia sa sťažovateľ domáha v petite ústavnej sťažnosti (napr. III. ÚS 119/2011). Aj v tejto časti preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd považuje za potrebné nad rámec uvedeného už len doplniť, že podľa dôvodovej správy k vyhláške č. 413/2023 Z. z. vychádza zámer zákonodarcu upustiť od právnej úpravy tzv. „ospravedlniteľných dôvodov“ z aplikačnej praxe, ktorá ukázala, že úprava skúmania existencie ospravedlnujúcich dôvodov vytvorila nežiaduci priestor na to, aby rodič mohol odmietnuť kontakt maloletého dieťaťa s druhým rodičom v čase, ktorý na to vyčlenil súd. Inštitút „ospravedlniteľných dôvodov“ môže byť zneužívaný jedným z rodičov na účelové blokovanie maloletého dieťaťa od druhého rodiča a tým i na potenciálne obchádzanie súdneho rozhodnutia, čo sa týka kontaktu maloletého dieťaťa s druhým rodičom.

15. Civilný mimosporový poriadok pritom upravuje dôvody, pre ktoré súd neuskutoční výkon rozhodnutia, resp. ho odloží (§ 389 CMP). Navyše, v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých musí mať konajúci súd na zreteli najlepší záujem dieťaťa. Rešpektovanie najlepšieho záujmu dieťaťa je základnou procesnou zásadou vyjadrenou v čl. 4 CMP, v zmysle ktorého ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Všeobecný súd nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého (m. m. II. ÚS 375/2015, IV. ÚS 410/2023).

III.3. K návrhu na odklad vykonateľnosti:

16. Ústavný súd súčasne nevyhovel návrhu sťažovateľa na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia mestského súdu podľa § 129 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku uznesenia), keďže ústavnú sťažnosť odmietol v celom rozsahu z dôvodov už bližšie ozrejmenej v tomto uznesení. Zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany totiž vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu